

Sygn. akt II S 22/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Kot (spr.)

Sędziowie: SSA Grzegorz Kapera

SSA Tadeusz Kielbowicz

po rozpoznaniu w sprawie **D. R. (1)**

skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.)

p o s t a n o w i a

- 1) **stwierdzić, że w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 1173.2018 Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto nastąpiła przewlekłość postępowania,**
- 2) **przyznać skarżącemu od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości 2 000 zł (dwa tysiące złotych),**
- 3) **zwrócić D. R. (1) opłatę od skargi.**

UZASADNIENIE

D. R. (1), skargą z dnia 29 marca 2018r. sformułował żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie PR 1 Ds. 1173.2018 (poprzednio 1Ds. 3547/15) i przyznania od Skarbu Państwa kwoty 20.000zł. Jednocześnie sformułował wnioski o wydanie prokuraturze prowadzącej postępowanie zaleceń podjęcia stosownych czynności, które winny być przeprowadzone bezzwłocznie, a zmierzających do oceny zebranego materiału dowodowego, przeprowadzenia czynności z udziałem podejrzanych, przedstawienia im zarzutów i merytorycznego zakończenia postępowania przygotowawczego, w ustawowym terminie.

Przystępując do rozpoznania skargi, Sąd Apelacyjny ustalił następujące fakty:

Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia – Stare Miasto pod sygn. akt PR 1 Ds. 1173.2018 prowadziła postępowanie w sprawie czynów z art. 286 § 1 kk i innych na szkodę m. in. D. R. (1).

Podstawą wszczęcia postępowania było zawiadomienie o przestępstwie złożone przez pełnomocnika pokrzywdzonych D. R. (1) i D. R. (2) z dnia 27 października 2014r.

Postanowieniem z dnia 25 marca 2015r. prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto wydał postanowienie o wszczęciu śledztwa o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk.

Po przesłuchaniu pokrzywdzonego oraz innych ujawnionych świadków, w dniu 19 czerwca 2015r. prokurator umorzył przedmiotowe śledztwo – wobec braku znamion czynu zabronionego.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, postanowieniem z dnia 18 września 2015r. uchylił postanowienie prokuratora o umorzeniu śledztwa i polecił uzupełnić materiał dowodowy w sprawie poprzez przesłuchanie w charakterze świadków D. R. (2), B. S. i A. S. oraz uzyskanie opinii biegłego z zakresu budownictwa lądowego oraz opinii sądowno –lekarskiej.

Postępowanie ponownie podjęto. W dniu 24 kwietnia 2016r. powołano biegłego z zakresu budownictwa. Opinia ta została wydana w grudniu 2016r.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2016r. Prokurator Rejonowy dla Wrocławia Stare Miasto zawiesił postępowanie w sprawie z uwagi na konieczność uzyskania opinii biegłych z zakresu medycyny sądowej z uwagi na długo okres oczekiwania na opracowanie w/w opinii. W dniu 17 lipca 2017r. powołano biegłych z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo Lekarskiej (...) w K. celem sporządzenia w/w opinii. Wskazana opinia została sporządzona w dniu 7 marca 2018r., co było powodem podjęcia śledztwa z zawieszenia w dniu 4 kwietnia 2018r. i zarejestrowania go pod sygn. akt PR 1 Ds. 1173.2018.

Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2018r. podjęto decyzję o umorzeniu śledztwa w sprawie PR 1 Ds. 1173.2018.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Mając na względzie powyższe okoliczności stwierdzić należy, że skarga D. R. (1) jest częściowo zasadna.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że zawiadomienie o przestępstwie zostało złożone w dniu 27 października 2014r., a postępowanie przygotowawcze w niniejszej sprawie zostało zakończone dopiero w dniu 9 kwietnia 2018r. (już po dacie wniesienia skargi) . Nie trudno więc obliczyć, że trwało ono blisko 4 lata.

Na sprawność postępowania w początkowym jego okresie i jego nieuzasadnione wydłużenie miało wpływ wadliwe umorzenie postępowania przez prokuratora, skutkujące decyzją Sądu o uchyleniu postanowienia o umorzeniu śledztwa.

Sąd Rejonowy zalecił prokuratorowi przeprowadzenie dowodów z dwóch opinii biegłych – z zakresu budownictwa lądowego oraz opinii sądowno –lekarskiego. Uzyskano opinię sądowno lekarską dopiero po 2 latach od uchylenia decyzji o umorzeniu postępowania. Okoliczności usprawiedliwiającej tak długą zwłokę w wykonywaniu czynności, nie może z pewnością stanowić fakt, że prokurator podejmował próby znalezienia specjalistów, którzy podjęliby się sporządzenia opinii. Postępowanie zawieszono w dniu 19 grudnia 2016r., a dopiero 17 lipca 2017r., powołano biegłych z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo Lekarskiej (...) w K..

Dla oceny, czy doszło do naruszenia prawa strony do rozpoznania jej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, stosownie do art. 2 ustawy z dnia 17.06.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, należy mieć na uwadze w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez prokuratora, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a zwłaszcza tej, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Dla oceny, czy doszło do naruszenia prawa strony do rozpoznania jej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki miarodajne jest też orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) dotyczące wykładni pojęcia „rozsądny termin zakończenia sprawy”, będącego elementem rzetelnego postępowania karnego, o którym stanowi art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.). Mianowicie, ETPC w wielu orzeczeniach wskazał kryteria, które powinny być brane pod uwagę przy ocenie, czy postępowanie przeprowadzono w rozsądnym terminie. Do kryteriów tych zaliczył: stopień skomplikowania sprawy (Zob. wyr. ETPC z 27.02.1992 r. w sprawie 12955/87 A. przeciwko W.), zachowanie się oskarżonego w toku postępowania (Zob. wyr. ETPC z 15.07.1982 r. w sprawie 8130/78 E. przeciwko Niemcom), sposób prowadzenia postępowania przez organy procesowe (Zob. wyroki ETPC z 28.07.1999 r. w sprawie 34884/97 B. przeciwko W.; z 28.07.1999 r. w sprawie

35265/97 A.P. przeciwko W.; z 28.07.1999 r. w sprawie 34256/96 Di M. przeciwko W.; z 28.07.1999 r. w sprawie 33440/96 F. przeciwko W.), stopień uciążliwości postępowania dla oskarżonego (Zob. wyr. ETPC z 30.10.1998 r. w sprawie 28616/95 S. przeciwko Polsce; wyr. ETPC z 15.10.1999 r. w sprawie 2661/95 H. przeciwko Polsce; wyr. ETPC z 15.06.2000 r. w sprawie 3561/97 S. przeciwko Polsce; wyr. ETPC z 26.10.2000 r. w sprawie 25693/94 S. przeciwko Polsce; wyr. ETPC z 30.04.2002 r. w sprawie J. przeciwko Polsce; wyr. ETPC z 30.01.2003 r. w sprawie 37437/97 K. przeciwko Polsce; wyr. ETPC z 6.05.2003 r. w sprawie 39619/98 A.P. i B.P. przeciwko Polsce; wyr. ETPC z 4.10.2005 r. w sprawie 64207/01 S. przeciwko Polsce). ETPC podkreśla, że kwestia, czy postępowanie zostało przeprowadzone w rozsądnym terminie musi być oceniona w świetle wszystkich okoliczności danej sprawy (Zob. wyr. ETPC z 31.05.2005 r. w sprawie 57237/00 H. przeciwko Słowacji). Czas trwania postępowania, sam przez się nie przesądza wszak o jego przewlekłości, która wchodzi w grę wówczas, gdy okoliczności sprawy, stopień jej skomplikowania i zachowanie się uczestników postępowania, oceniane łącznie, prowadzą do przyjęcia, że czas ten nie może być uznany za rozsądny w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji (Zob. wyr. ETPC z 19.02.1991 r. w sprawie 13978/88, 14236/88, 14237/88 A. i inni przeciwko W.).

Dla oceny zasadności rozpoznawanej skargi należy mieć także na uwadze, że przewlekłość jest pojęciem wskazującym, że jakieś zdarzenie czy stany są nadmiernie rozciągnięte w czasie, rozwleczone i przedłużają się (Zob. P.Górecki, S.Stachowiak, P.Wiliński, Skarga na przewlekłość postępowania sądowego. Komentarz, Wolters Kluwer 2007, s. 31 i cytowane tam orzecznictwo). Względność i ocenność omawianego pojęcia wymaga więc jego odniesienia do realiów rozpoznawanej sprawy i sposobu procedowania prokuratora. Za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (przewlekłości) należy zatem uznać jedynie nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych czynności.

W końcu, należy mieć na względzie, że ustawowo określonym celem postępowania karnego jest rozstrzygnięcie sprawy w rozsądnym terminie (art. 2§1 pkt 4 kpk). Dla zrealizowania tego celu, postanowienie o wszczęciu śledztwa bądź o odmowie wszczęcia śledztwa powinno być wydane niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o przestępstwie (art. 305§1 kpk), śledztwo powinno być ukończone w ciągu 3 miesięcy (310§1 kpk), chyba że zachodzą uzasadnione wypadki do przedłużenia śledztwa na dalszy czas oznaczony (art. 310§2 kpk).

Oceniając zatem sposób i terminowość prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawie PR 1 Ds. 1173.2018 (wcześniej 1 Ds. 3547/15) należy mieć na względzie, że dopiero po niespełna 3 latach od wszczęcia postępowania wydano postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii sądowo-lekarskiej. O ile czas sporządzenia opinii, który wyniósł prawie rok ma pewne uzasadnienie, to okres bezczynności prokuratora poprzedzający powołanie biegłych jest nie do zaakceptowania. Przewlekłość wymienionego postępowania nie jest zatem wyłącznie następstwem długotrwałego sporządzania opinii sądowo lekarskiej.

Stwierdzenie przewlekłości postępowania uzasadnia uwzględnienie żądania skarżącego przyznania mu od Skarbu Państwa (Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Stare Miasto) sumy pieniężnej, na podstawie art. 12 ust. 4 cytowanej ustawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, sumą pieniężną adekwatną do stopnia naruszenia prawa pokrzywdzonego jest kwota 2000 zł.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił żądania skarżącego polegającego na zleceniu Prokuraturze Rejonowej wykonania odpowiednich czynności dowodowych. W tej kwestii należy zważyć, że postępowanie przygotowawcze zostało zakończone decyzją o umorzeniu. Mając na względzie uregulowanie zawarte w art. 17 ust. 3 cytowanej ustawy, skarżącemu należało zwrócić wniesioną przez niego opłatę od skargi w wysokości 200 zł.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny orzekł, jak na wstępie.

Grzegorz Kapera Andrzej Kot Tadeusz Kielbowicz